

KANSALLINEN IPBES-TYÖRYHMÄ

KOKOUS 1 / 2021

PÖYTÄKIRJA

Kokous pidettiin etäyhteydellä Teamsissa 15.2.2021 klo 8.30-11.30

Osallistujat***Varsinaiset jäsenet***

Puheenjohtaja, tutkimusjohtaja Tanja Suni, Ympäristöministeriö (YM)

Erityisasiantuntija Joona Lehtomäki, Ympäristöministeriö (YM)

Ylitarkastaja Noomi Saarinen, Liikenne- ja viestintäministeriö (LVM)

Neuvotteleva virkamies Johanna Niemivuo-Lahti, Maa- ja metsätalousministeriö (MMM)

Kehityspolitiikan neuvonantaja Outi Myatt-Hirvonen, Ulkoministeriö (UM)

Johtava asiantuntija Ulla Rosenström, Valtioneuvoston kanslia (VNK), poistui ajassa 10.15.

Tohtori Jan Saijets, Saamelaiskäräjät

Tiedeasiantuntija Outi Ala-Honkola, Suomen Akatemia

Johtava asiantuntija Timo Lehesvirta, Sitra

Ylijohtaja Jarkko Koskinen, Maanmittauslaitos

Ryhmäpäällikkö Lauri Solismaa, Geologian tutkimuskeskus (GTK), paikalla 9.02-10.30.

Päällikkö Tuula Kurikka, Metsähallitus, paikalla 9.00-11.15.

Yliaktuaari Sami Hautakangas, Tilastokeskus, poistui ajassa 10.27.

Johtaja Marko Hyvärinen, Luonnontieteellinen keskusmuseo (LUOMUS)

Tutkijatohtori Teea Kortetmäki, Jyväskylän yliopisto

Professori Elina Oksanen, Itä-Suomen yliopisto

Professori Meri Koivusalo, Tampereen yliopisto, saapui ajassa 10.21

Tutkimusjohtaja Paula Horne, Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos (PPT), saapui ajassa 10.02.

Puheenjohtaja Harri Hölttä, Suomen luonnonsuojeluliitto, poistui ajassa 8.45.

Lakimies Anna-Rosa Asikainen, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusjärjestö (MTK), poistui ajassa 10.13.

Maajohtaja Hanna Paulomäki, Greenpeace, poistui ajassa 11.22.

Ohjelmapäällikkö Petteri Tolvanen, World Wildlife Fund (WWF)

Skogombudsman Viktor Harvio, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund (SLC), poistui ajassa 11.07.

Pysyvät asiantuntijat

Erityisasiantuntija Olli Ojala, Ympäristöministeriö (YM)

Ympäristöneuvos Marina von Weissenberg (YM), poistui ajassa 9.15.

Sihteeri

Tutkija Marianne Aulake, Suomen ympäristökeskus (SYKE)

Varajäsenet

Johtava asiantuntija Jukka Uosukainen, Valtioneuvoston kanslia (VNK), saapui ajassa 10.40.

Ryhmäpäällikkö Leena Kopperoinen, Suomen ympäristökeskus (SYKE)
Erikoistutkija Katriina Soini, Luonnonvarakeskus (LUKE), saapui ajassa 9.00, poistuneena
10.27-11.03.

Kutsuvieras

Professori Christopher Raymond, Helsingin yliopisto, poistui ajassa 10.30.

Organisaatiot, jotka eivät olleet edustettuina:

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM), Suomen kuntaliitto, Metsäteollisuus ry. sekä Natur och
Miljö

KOKOUKSEN ASIALISTA

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Suni avaa kokouksen ajassa 8.33.

2. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksytään ilman muutoksia.

3. Ilmoitusasiat

Jäsenet eivät päässeet liittymään uuteen Teamsryhmän työtilaan: ongelmaa selvitetään.

Työryhmän verkkosivut on päätetty perustaa YM:n alle. Aluksi staattinen sivu, josta löytyy tieto ryhmän tarkoituksesta ja toiminnasta, sekä jäsenlista. Myöhemmin mahdollisesti suunnitellaan viestinnällisemmät sivut.

4. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen kokouksen (1/2020) pöytäkirja hyväksytään ilman muutoksia.

5. Uusien jäsenien nimitys:

Sitrان varsinaiseksi jäseneksi nimetään johtava asiantuntija Timo Lehesvirta.

Luonnontieteellisen keskusmuseon varajäseneksi nimetään yksikönjohtaja Aino Juslén.

Muista organisaatioista palataan asiaan, kun päätöksiä uusista nimityksistä vaihtuneiden jäsenten tilalle on tehty: Natur och Miljö (varsinainen jäsen), Jyväskylän yliopisto (varajäsen), Itä-Suomen yliopisto (varajäsen) ja Svenska lantbruksproducenternas centralförbund (varajäsen).

6. *Values assessment* -arviointiraportti: valmistumassa olevan raportin kommentointi

Raymond esittelee arviointiraportin luottamuksellisesti, sekä vastaa muutamiin kysymyksiin. Esitelmän jälkeen jäsenet jaetaan pienryhmiin keskustelemaan ja kommentoimaan raporttia, sekä sen tiivistelmää päätöksentekijöille. Kommentit kootaan yhteiseen Google docs-tiedostoon (*Liite 1*). Pienryhmätyöskentelyn jälkeen kommentit jaetaan muille kokouksen osallistujille ja Raymondille. Keskustellaan yhdessä raportin parannusehdotuksista.

Pöytäkirjaan nostoksi yhteisessä keskustelussa nousseet keskeiset kommentit: 55-sivuinen tiivistelmä päätöksentekijöille on liian pitkä. Suomensaamelaisia on osallistettu pyytämällä kommentteja, muttei ole varmaa onko niitä annettu. Saijets muistaa keskustelun, ja toteaa, että erityisesti arviointiraportin ”live as nature” heijastelee saamelaisten arvoja. Miten päätöksentekoprosessia voidaan todella muokata ja ”uusille” arvoille luoda tilaa? Raportin kohderyhmänä sekä päätöksentekijät, että muut paikalliset ja alueelliset sidosryhmät. Johtopäätöksiä ja avainviestejä tulisi tarkentaa ja selkeyttää; kahden sivun tiivistelmä heti alkuun. Tarkkuus termien käytössä: esim. *values, nature, transformative change*.

Raymond kiittää kommentteista ja kehottaa muovaamaan löytyneistä ongelmakohdista ratkaisuja virallisia kommentteja kirjoitettaessa.

Aulake lähettää jäsenille sähköpostiviestin, jossa on tarkemmat ohjeet siihen, miten kommenttien keräys jatkuu. Ojala muistuttaa jäseniä viestimään kommenttimahdollisuudesta oman organisaation sisällä myös muille asiantuntijoille.

Kokoustauko ajassa 10.29-10.35.

7. Biodiversiteetti ja pandemiat –raportin käsittely

Ojala esittelee. Viime kokouksessa päätetty Suomen oloihin soveltuvasta tiivistelmästä julkaistavaksi yhdessä kv-julkaisun kanssa: ei toiminut. Mitä teemme tälle raportille työryhmän keskuudessa, ja mitä haluamme tehdä tulevien raporttien kanssa niiden jalkauttamiseksi? Ojala esittää vaihtoehdot ja niiden hyvät ja huonot puolet:

1. Suomen oloihin sovelletun tiivistelmän tekeminen: Erkaannutaan kv-IPBESin paperista. Onko työmäärä kohtuullinen, tai saatu hyöty suhteessa työn määrään?
2. Suomenkielinen käännös englanninkielisestä SPM:stä: Ei luo samalla tavalla keskustelua. Termien käännökset eivät ole yksiselitteisiä.
3. Avoin julkaisuseminaari: Työryhmän piiristä joku esittelemään raportti ja pyydetään muualta kommentteja esittelyn perään. Synnyttäisi avointa keskustelua.

Keskusteltiin aiheesta. *Biodiversity and Pandemics* -raportin kohdalla nostettiin esiin esim. se, ettei se työpajaraporttina ole kulkenut koko IPBES-prosessin läpi, ja saattaa sisältää vanhentunutta tietoa. Siitä on myös vaikea erottaa asioita, jotka eivät lukeutuisi ”Suomen oloihin”. Tuoko se jotain lisäarvoa Suomen toimintaedellytyksiin tämänhetkisessä tilanteessa?

Kolmas vaihtoehto seminaarista saa kannatusta. Emme halua olla vain käännösryhmä, vaan biodiversiteettiasioiden go-to-yhteyshenkilö. On tärkeää levittää työryhmän tunnettuutta ja käyttää sitä tiedon jalkauttamiseen Suomessa. Hyvä viestintä on avainasemassa. Jatkossa voi miettiä mikä on muiden raporttien kohdalla hyvä lähestymistapa. On tärkeää, että työryhmä tuo Suomessa esille eri arvioiden ja raporttien pääviestejä suomeksi. Keskustelu työryhmän kesken ja jäsenorganisaatioissa. Tarvitaan myös viestintäsuunnitelma ja sen aktiivinen toteuttaminen.

Päätetään Sunin ehdotuksesta, että järjestetään maaliskuussa avoin suomenkielinen keskustelu- ja tiedotustilaisuus, jossa esitetään myös raportin pääviestit suomeksi. Materiaalina kutsun yhteydessä voidaan käyttää alkuperäistä englanninkielistä *Biodiversity and Pandemics* -raporttia. Kohderyhmänä tutkijoiden lisäksi päätöksentekijät ja muut sidosryhmät: tuodaan vaikeasti hahmotettavia kokonaisuuksia helpommin lähestyttävästi ihmisten tietoon.

8. Tuleva työjärjestys

Aulake esittelee kansainvälisen IPBESin vuoden 2021 aikataulun.

- Viikolla 16 (huhtikuussa): Online-kokous, jossa hallitusten edustajat voivat epävirallisesti keskustella *scoping*-dokumenteista ja *task force*-työryhmien työjärjestyksistä
- 15.4.-10.6. *Sustainable use of wild species* -arviointiraportin toinen kommenttikierros ja *summary for policy makers* (SPM) ensimmäinen luonnos tulevat kommentteille
- 3.-31. toukokuuta: Hallituksia pyydetään kommentoimaan *scoping*- dokumentteja, sekä *task force*- työryhmien työjärjestyksiä kirjallisesti
- Keväällä: *Business and biodiversity* – työryhmän jäsenet hyväksytään ja alustavan *scoping*-raportin kirjoittaminen alkaa
- 14.-24. kesäkuuta: yleiskokous (plenary) IPBES 8
 - *Nexus* ja *transformative change scoping* -raportit: hyväksytäänkö ne sellaisenaan, vai tulee ko niihin muutoksia. Hyväksytyistä raporteista aletaan kirjoittaa varsinaisia arviointiraportteja.
 - *Values assessment* -arviointiraportti: hyväksytään valmiina ja raportin tiivistelmä päätöksentekijöille (SPM) vahvistetaan.
- Loka-marraskuussa: *Invasive alien species* -arviointiraportin toinen kommenttikierros ja SPM:n ensimmäinen luonnos tulevat kommentteille
- *Technical paper on biodiversity and climate change*: etenemisestä ei ole vielä päätetty

Suni esittelee ehdotuksen tulevien kommenttikierrosten koordinoimisesta ja kansallisen kannan muodostamisesta. Esimerkkinä Horizon Europe, jossa luodaan kahdelle tulevalle vuodelle ja sinä aikana käsiteltäville aiheille etukäteen kanta: kun kommentteja pyydetään, voidaan nojata tähän muodostettuun kantaan, joka voidaan myös lähettää etukäteen tiedoksi raportin laatijoille. Tämä nopeuttaa ja helpottaa isojen raporttien kommentoimista lyhyessä ajassa.

Kansallinen kanta muodostettaisiin IPBES-työryhmän ydinryhmän toimesta, ja siihen olisivat tervetulleita asiantuntijat eri jäsenorganisaatioista. Luonnos lähetettäisiin koko työryhmälle kommentoitavaksi. Valmis paperi voitaisiin lähettää esimerkiksi EU:n yhteisen kannan mukana jo ennen, kuin IPBESin raportti tai *scoping* on valmis seuraavalle kommenttikierrokselle. Näin päästään sitoutumaan paremmin itse prosessiin. Käytännössä tulevan paperin tulisi ottaa kantaa *nexus*, *transformative change* ja *biodiversity and business scoping*eihin / teemoihin, joita tullaan käsittelemään kv-IPBESissä seuraavan kahden vuoden aikana.

Päätetään järjestää maaliskuussa työpaja, jossa kannanmuodostus aloitetaan. Selvitetään asiantuntijaosallistujia, sekä Luontopaneelin ja muiden sidosryhmien osallistamista. Jäsenillä olisi huhtikuussa aikaa kommentoida luonnosta. Toukokuussa kanta lähetetään eteenpäin ministeriöiden linjauksena.

10. Muut esille tulevat asiat

Saijets nostaa esiin Inarin yhteismetsän. Ikimetsien hakkuu ja yritystoiminta uhkaavat ekosysteemiä ja poronhoitajien elinkeinoa ja oikeuksia. Saijets ehdottaa, että päättäjille tulisi

suositella IFL-alueen ostamista suojelualueeksi. Todetaan, että vaikka asia on vakava ja uhkaa myös biodiversiteettiä, ehdotettu toimenpide ei kuulu tämän työryhmän toimialaan. Kuitenkin tiedoksi jäsenistölle.

11. Kokouksen päättäminen

Suni päättää kokouksen ajassa 11.30

Liitteet:

Liite 1: Liite_1_IPBES_kokous_1_2021_ Values_assessment_kommentit.pdf